

I-só cs. kir. kizár. szabad. ujonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK

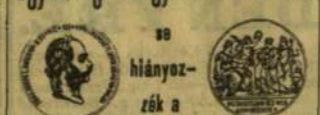

Legjobb találmány az amerikai, ujonnan javított ruganyos sérvkötő Politzer-től; ez rugók nélkül van, tisztán rugyántól művésziessen szerkesztve s az a célja, hogy még a legdültebb sérvet is lehető legrovidebb idő alatt egyenletes fokvébe hozza, s egy nappal a legrovidebb munkánál, vagy a sokat járásnál, mint szintén éjjel alvásiban is használható, a nélkül, hogy a sérvhujban szenvedő hivatásban legkevésbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testreze kiváltképen jótékony kellemes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva professor Kovács a sebészeti kóroda alelnöke, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glöck Ignác kir. törvényes orvosi által. 2437

Aldított egyszerűmínd nagy raktárt is tart angol és francia azál sérvkötők, fűgésző készleteket (suspensorium) gumiburó szövötteket, mint szintén szarvasbőröl. A szarvasbőr és gummi suspensoriumok célja, hogy a tágulást megakadályozzák. Méhfejekendők, légszűrők, ágybetét ek, perióduskák, préservatívumok, gummiharisnyák s mindennemű gummi árucikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal v. kettős-e, mint szintén a test hőjét is. Megrendeléseket utánvetel mellett elfogad

POLITZER MÓR. cs. kir. szab. sérvkötő-készítő. Budapesti Deák Ferencz-utca. Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalonak darabja 6-10 frt, a kettősnek darabja 10-16 frt, gyermekeknek felével olcsóbb. Ugyanírt kapható legjobb amerikai sérvkötők. Egy tégely ára 3 frt 50 kr.

Egy beteg- és gyermek-szobából

BITTNER-féle Conifera-Sprit,

a valódi fertőtlenítő és balszamos gyantás, belegzési szer a légző szervek bajainál. Kapható a gyógyszerárakban, azonban világszerte Bittner-féle Conifera-Sprit és Bittner-féle szabadék. porlasztó kéréndő. 2015 P 8 letét BUDAPESTEN; Török József gyógyszer, király-utca 12.

BITTNER-féle

fenyőtű-fürdőkvivonat

A fürdő e kivonata kitűnő szolgálatokat tesz görvölves, csúszos, kőszvanyus bajoknál, idegfájások, a legrosszabb nyakfájásoknak huzamos bajainál, valamint a tagok általános és különleges gyöngeségénél.

A Franklin-társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A CZIGÁNYOKRÓL

ÉS A CZIGÁNY ZENÉRŐL MAGYARORSZÁGON,

LISZT FERENCZ.

Ára füzve 2 frt.

CHOPIN.

LISZT FERENCZ UTÁN FRANCFIABÓL

GRÓF WASS OTTILIA.

Ára füzve 1 frt 60 kr.

A FRANKLIN-TARSULAT

kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. kir. egy. könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz 6.

IGAZSÁGÜGYI RENDELETEK.

A MAGYAR KIR. KORMÁNY ALTAL KIBOCSAJTOTT

FÖRVÉNYKEZÉSI RENDELETEK GYÜJTEMÉNYE.

BETÜRENDES TÁRGYMUTATÓVAL ELLÁTVA.

BIRÓSÁGOK, ÜGYVÉDEK stb. HASZNÁLATÁRA.

1875—1885. ÉVI FOLYAMOK.

Ára vászonba kötve 4 forint osztrák értékben.

A Franklin-Társulat magyar irod. intézet kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. k. egyet. könyvtáránál, Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

NEMESSÉG KÉZIKÖNYV NEMESI ÜGYEKBE.

MARCFIÁNYI GYÖRGY LOVAG.

Ára füzve 1 forint 60 krajczár osztr. ért.

Tartalom: Előszó. — Bevezetés. — Ősi nemesség. — Katonai arisztokracia. A nemességről általában. — A magyar nemesség. — A mai magyar mágnesi intézmény mint apáról fiúra szálló örökös főnemzeti rend. — A magyar nemesség indigenatusa. — Ausztria örökös tartományainak nemesi inkolatusa, illetve indigenatusa. — A nemesi előjogok. — Alapítványképeség. — Ősi próbák, nemességi czimeraprobációk. — Hiteles helyek. — A dedukció, azaz a törvényes származás bevezetése. — A nemesi levéltárak hiányossága és hanyag vezetése. — Udvari és nemesi méltóságok, melyek csak ősi próbák letétele által nyerhetők meg. — Udvarképeség. — A cs. kir. kamarási méltóság a nemes apródi rang és az udvarnál való megjelenhetés előjogának megszerzéséhez szükséges ősi próba (4 ábrával). — A souverain máltai (Johannita) lovagrend (4 ábrával). — A magas német lovagrend. — A m. kir. Szent Istvánrend. — A cs. kir. csillagkeresztes hölgyrend, palota és udvarhölgyek. — A nemes hölgy-alapítványi intézetek. — A cs. kir. asztalokai udvari méltóság. — Az arany-sarkantyú rendje. — Az osztrák-magyar érdemelek. — Néhány külföldi nemes lovagrendről. — Czimek és czimezések. — A lovagi czim Magyarország.

Folyékony Glycerin-Crème. Kielhausertól, Grácban.

A folyékony glycerin-crème sikerült egyesítése a legártalanabb szerekek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak hatalmas frissességét tartják. Övszer a legrossz, szél és nap beteljesése ellen, eltávolítja a szeplőt, napsütést, májfoltot és minden hasonló arcztisztatlanságot. Egy üveg ára 1 frt 30.

Legfinomabb glycerin-szappan glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperezappal, minden kiváló előnyeivel bír. Darabja két papírban 35 krajczár.

Párisi hölgypor a bőrnek leggyengédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. — Hölgyeknél, úgy férfiaknál is borotválás után nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr., fehér, rózsaszín és sárga (Rachel).

Kézmosó-por mandula-szappan és sponmacetből készült, a legártatlanabb arcz- és kézbor-tisztító szer. 1 doboz ára 50 kr.

Rouge végétal kit. arczporszerű, nappalra és estére. — Ára 50 kr. **Török József gyógyszerésznél.** Budapest, király-utca 12. Hamisított hölgypor-tól és glycerin-crème-től óvakodni tessék. Csak az igazítendő valódnak, melyben dobozban, valamint haszn. utasításán a mellékelt vélyjegyet.

irta **Szokolay István** jogtudor. Ára füzve 1 frt 80 kr.

A BUDAPESTI KERESKEDELMI AKADÉMIA

folyó évi szeptember hó 1-sején az V. ker., Alkotmány-utca 11. szám alatt fekvő új épületében harminczadik évfolyamát nyitja meg. Midőn ezt a szülők és gyámok figyelmébe ajánljuk, megjegyezzük, hogy az intézet célja: a kereskedő pályára lépő fiatal embereket az általános műveltség alapján a kereskedői hivatásra, még pedig ennek felsőbb ágaira is, minden tekintetben alaposan előkészíteni, őket nemcsak értelmi és szaktudományi, hanem erkölcsi és nemzeti irányban is nevelni, és még mielőtt a kereskedésbe lépének, az iskolától telhetőleg gyakorlati tekintetben is kiképezni. — A három évi tanulmányból álló intézet igazgatását, szervezését, tantervét, a felvételi feltételeket tárgyzó értesítőt az igazgatóság kívánatra bérmentesen megküldi. Ugyancsak az igazgatóság készséggel ad felvilágosítást az intézetben fennálló és a fővárosi kereskedő testületek, valamint az intézet vezetéséről a fennálló alapítványi tanácsok helyeket és a tanácsok elnökeinek nevét illetően. Azon ifjak, kik az intézetben ösztöndíjjal tesznek, fel vannak jogosítva, hogy hadkötelezettségük mint egy évi önkéntesek teljesítsék. Az intézetet egy évi kereskedelmi szaktanfolyam áll kapcsolatban, olyan ifjak számára, kik gymnasiumi vagy realszkolai ösztöndíjjal bíznak, vagy valamely szakiskolai végvizonyítványt nyertek, és tisztán a kereskedelmi szaktudományokat egy év alatt elsajátítani óhajtják. Budapestben, (V. ker., Alkotmány-utca 11. sz.) 1886 július 26.

A budapesti kereskedelmi Akadémia igazgatósága.

34-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, AUGUSZTUS 22. XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyéb évről 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévről 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évről 8 frt félévről 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évről 6 frt félévről 3 * Kihirdetési előfizetésekre a postai megfizetésű társulatoknál megfizetésű társulatoknál

A TÖRTÉNELMI KIÁLLÍTÁS.

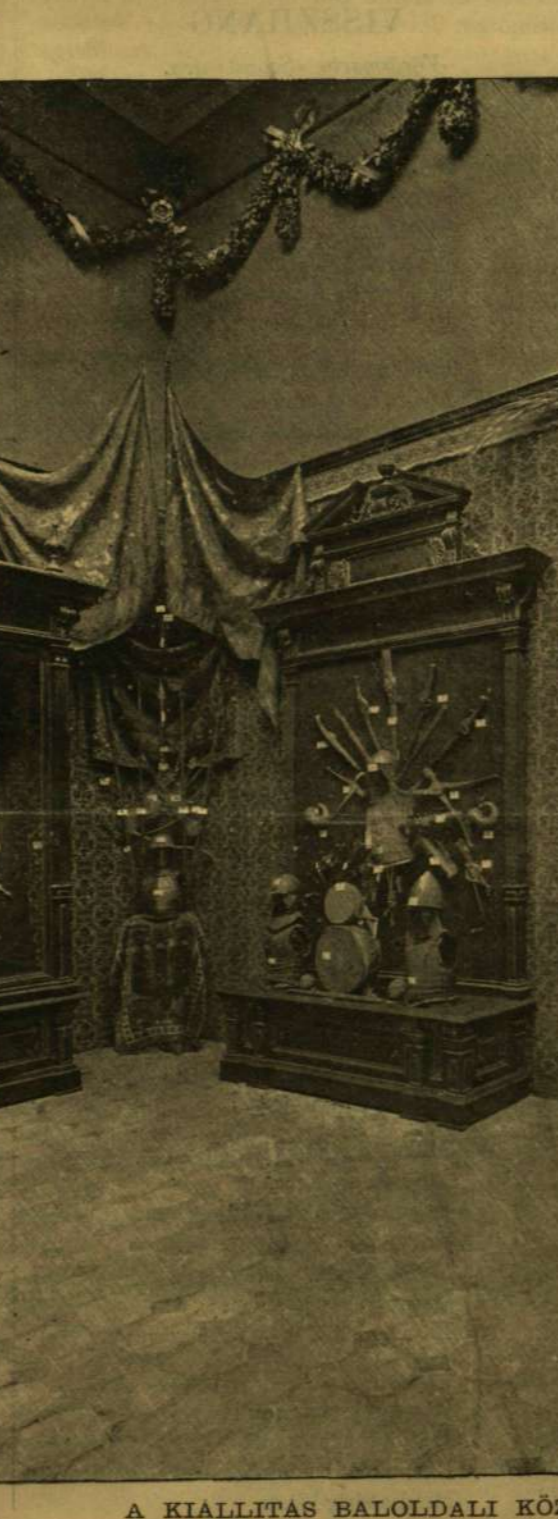
BUDAVERNÁK a töröktől való visszavétele két-százados évfordulóját az ünnepélyek egész sorozatával üli meg az ország fővárosa. Az ünnepélyek között kétségtelenül a legjelentéke-

nyebb, politikai és kulturtörténeti szempontból is a leginkább kimagasló, tudományos értékére nálunk még eddigelő páratlan s hatásában is maradandó az ez alkalomból rendezett történeti kiállítás, mely Budavára visszavivásának történeti momentumát véve középpontul, e köré csoportosítva vezeti elénk szemléltető alakban hazánk történetének ama korszakát, melynek neve «Török világ Magyarország».

A mi abból a korból a kiállítás céljaira alkalmas és beszerezhető emlék fennmaradt, azt mind együvé hozva, rendezve, csoportosítva találjuk e nagy mértékben tanulságos kiállításon. Könyvtárak, nyilvános és magán archivumok adták elő a török hódoltság idejéből Magyarországról, Buda visszavételéről, az azt megelőző és követő korszakokról szóló gondosan őrzött könyveiket, okirataikat, kézirati emlékeiket, oly gyűjteményt állítva egybe, melyhez hasonló gazdagságu még egy sem áll rendelkezésére a történet kutatóinak. A képtárak az ez időben szerepelt nevezetes egyének egykoru arczképeit olajfestésben, rézkarcokban, fanyomatokban stb., a magyarországi városok azon korbéli rajzait, csataképeket, földabroszokat, a régiséggyűjtemények az azonkori fegyverek, táborokari készülétek, ostrom- és hadi szerek, harci jelvények, öltözetek és egyéb készülékek egész nagy tárházát állították elő, — lehetőségig hű képét tárván a jelen nemzedék szeme elé amaz elmúlt kornak, megőrzött maradványaiiban, a melyek között egy történeti, mint műipari szempontból kétségtelenül legértékesebbek a nagy harci jeleneteket művészi kivitelben feltüntető s ő felsége a király által a kiállítás céljaira készségesen átengedett pompás gobelinek.

A fővárosi előjáróság és a történelmi társaság tagjaiból a kiállítás rendezésére alakult bizottság elnöke, Gerlóczy Károly polgármester, a kiállítás ünnepélyes meg-

nyitása alkalmával tartott beszédében hármas czélját jelölé meg a kiállításnak. Elsőnek azt, hogy kegyeletes hálánknak adjunk kifejezést ama fejedelmek, nagy nevé és névtelen hősök iránt, kik az egész keresztény világot fenyegető veszélyt fölismerve, lelkesülten siettek Buda vára alá, hogy annak ormáról a

már 150 év óta ragyogó féltudat letörjék, s az ozman uralmat hátrább szorítsák kelet felé. Másodikul a tudományos történeti és kulturtörténeti szempontot. Harmadikul végre a buzditást, hogy a jelenkor nemzedéke is sajátítsa el és a művelődési törekvések mellett ápolja gondosan amaz ősi erényeket, a vagyon és életet

A KIÁLLÍTÁS BALOLDALI KÖZÉPTERMÉNEK SAROKKÉPE.

tabbról fölfelé nyomuló csapatoknak földbe gyökereztek lábai, de csakhamar fölcusdva letépék égő társaikról a meggyuladt ruhát, s boszút libegve, őrült vakmerőséggel rohantak a falakra, némelyek be egészen a házak közé. Ily halálmegetéssel küzdöttek a bécsi kapunál; ily ádáz tusa között tüzte föl ott az első keresztény zászlót Esterházy János győri alkapitánynek egyik hajduja.

Hasonló elkeseredéssel folyt az ütközet a

szerencsésen megakadályozák, hogy az őrség e helyen kitörjön s a várat déli és éjszaki végéről ostromlókat oldalról támadja. Átalában a magyar harcosok mindenütt rendíthetetlen bátorsággal és példás vitézséggel küzdöttek. Régi történetírók állítása szerint: egyetlenegy támadás sem intéztetett a vár ellen, melyben a magyar katonák ne az elsők között foglaltak volna helyet.

A vívók ily vérengző harcot még nem próbáltak. E három vagy negyedfél óráig tartó vias-

csak Budavárát ne követeljék. Vagy ha más minden áron ezt akarják, a porta ettől sem idegenkednék egészen, de csak fegyvernagyvadás után s oly kikötéssel, hogy aztán a háboruszkodás azonnal teljesen véget ér.

Károly, mivel biztos hírt nyert arról, hogy a felmentő sereg Szolimán vezérlete alatt már nem messze van Budától, a rögtöni földadást sürgette. Más alkudozásba nem bocsátkozék, nehogy húzva-halaszta a dolgot, azalatt a nagy-

V. (IV.) KÁROLY, LOTHARINGIAI HERCZEG. — EGYKORU RÉZMETSZET LANFRANCONI ENEA GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

királyi kastély tövében is, hol eleinte a megfutamodó bajorokat Lajos őrgrófnak és Jenő hercegnek karddal kellett visszakergetniök s vakmerő példájokkal önteni beléjük bátorságot, mire aztán a lándzsák-, bárdok-, szablyák- és nyársakkal felszerelt tömeg elkeseredetten rontott az ellenségre s a bástyafalokról a palota udvarára szorította be.

A magyarok a Viziváros felől, habár ők a legkedvezőtlenebb helyen támadtak, többször felkapaszkodtak a bástyára. Feladatukhoz képest

kodásban többé-kevésbé csaknem kivétel nélkül minden nevezetesebb férfi megsérült; 4000 ember meghalt és tömérdek megsebesült. Mind ennek dacára meg volt közelítve a cél: a vár bástyafalain keresztény zászlók lengtek már ekkor.

A megrohanás végeztével Károly újra felkérte a várat. Abdurrahman most már engedékenyebbnak mutatkozék; de mégis azt felelte, hogy kívánjanak inkább bármely más várat, mely török kézben van, akár egynél többet is,

vezér még közelebb érjen, vagy talán épen Buda határában is megjelenjék. Viszont Abdi, végső reményének horgonyát a nagyvezér segítségébe vetvén s az általa remélt megszabadításhoz oly közel levén, nem tágitott, habár egykor 16 ezernyi őresapatja, miként az a vívóknak is tudomásukra jutott, alig állott már 2000 emberből.

Károly herceg rendbe szedte taborát s egész odaadással látott jól átgondolt tervének végrehajtásához. Különösen nagy súlyt fektetett a futoárkok kiigazítására és szaporítására, melyek

AZ OSTROMLÓTT BUDA SEGÉLYÉRE SIETŐ TÖRÖK CSAPATOK FELTARTÓZTATÁSA. Ő felsége a király birtokában levő szőnyegkép.

BUDAVÁR BEVÉTELE ÉS KIFOSZTÁSA A KERESZTÉNY HADAK ÁLTAL 1686. SZEPT. 2. Ő felsége a király szőnyegképe. (Gobelin.)

A TÖRTÉNELMI KIÁLLÍTÁS SZŐNYEGKÉPEI.

Pointe Pescadera nézve csak egy pillanat műve volt.

Namir végig ment az ivezet alatt, a nélkül, hogy őt meglátta volna és átkanyarodott a folyosó másik oldalára. Csakhamar a szkifa ajtaja elé ért és azt felnyitotta.

Az udvaron élénk fénysugár villant meg, de azonnal kialudt, mihelyt az ajtó becsukódott.

Pointe Pescade elkezdett gondolkozni és hol is találhatott volna alkalmasabb helyet az elmélkedésre?

— Csakugyan Namir volt az, a ki ebbe a terembe belépett, — mondá magában. — Kétségtelen tehát, hogy nem Sándor Száva szobájába ment. De talán onnét jött és ez esetben ez a szoba ugyanaz volna, a mely az udvar sarkán van!... Lássuk!

Pointe Pescade néhány percig várt, mielőtt elhagyta volna a helyét. A szkifában a világosság lassankint halványulni látszott, a hangok zaja pedig halk morajjá csönDESÜLT. Kétségkívül elérkezett az idő, mikor Szidi Hasszán egész háznépe le szokott pihenni. A körülmények ekkor kedvezőbbek lesznek, minthogy a ház e részében csendesség fog uralkodni, ha mindjárt a legutolsó

egész magatartása, szomorú arca, fájdalmas tompultsága eléggé elárulta, mennyit kellett azóta és kell még most is szenvednie!

Egyetlen pillanatot se volt elvesztegetni!

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Gyors sürgöny. Az ausztráliai Viktoria állam kormányzójának 69 szövből álló sürgönye, melyet a melbournei kiállítás megnyitására délelőtt 1 órakor adott föl, Londonba ugyanaz nap hajnalban 3 óra 43 perczkor érkezett, tehát 9 óra 17 perczrel a feladás után. A két hely időkülönbségét véve tekintetbe, a sürgöny a 13,398 angol mérföldet tevő távolságot 23 percz alatt repülte át.

* Tanulók megszállói. Az Óriás-hegység vidékén, Csehország határán egy jótékony társulat négy községben megszálló helyeket létesített, a hol német tanulóknak, ha e minőségüket igazolják, szállást s reggelit díj nélkül adnak. Itt megszálló helyet több ponton is akarnak felállítani, különösen a Schneekopfon, az Óriás-hegység főszcúján, hogy a német fiatalság tapasztalatgyűjtő vándorlása megkönnyítessék. A megszállók a nagy szünidőkben júl. 15-étől

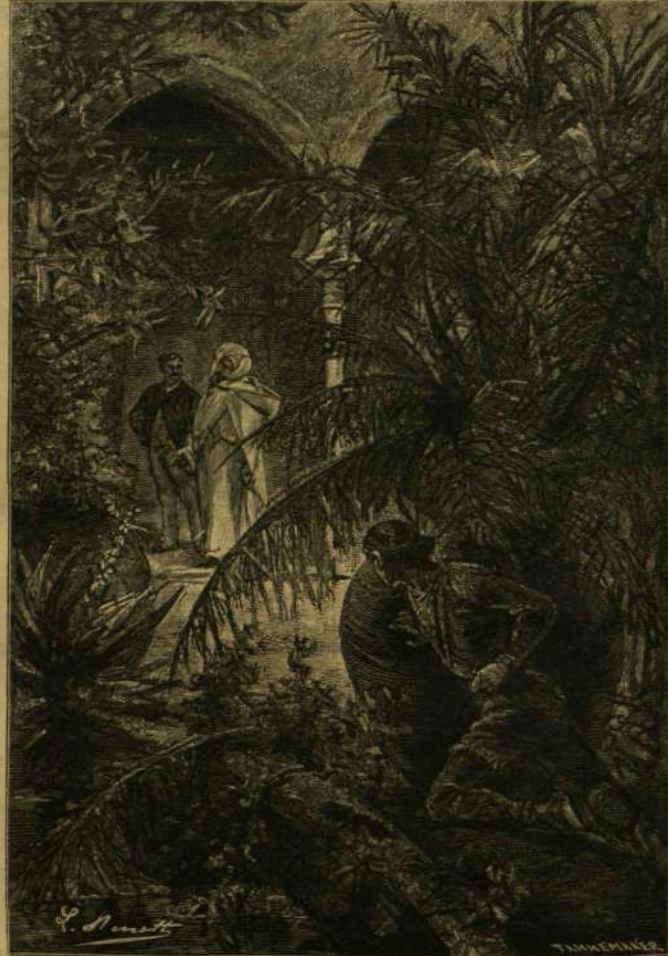
mélyesen meglátogatta a halász sírját, hogy hálóját kifejezze.

* Gyémánt czukorból. Marsden edinburghi tudós azt a nevezetes találmányát mutatta be a tudós társaság gyűlésén, hogyan lehet czukorból gyémántot előállítani. Czukorszént pokolkővel vegyítve tíz óra hosszig erős tűznek teszi ki s azután lassan kihűti s a pokolkőből kiváló ezüstöt salétrommal eltávolítja. A maradékot szén, grafit s néhány csillogó jegezzel kitérítik, hogy a zafir is meg lehet velők karczolni. Marsden nézete szerint elegendő mennyiségű anyagból furógépek számára is alkalmas gyémántot lehetne előállítani. Megemlítendő, hogy már ezelőtt hoztak létre czukorgyárakban a czukorszén erős izzasztása által oly kemény anyagot, melyvel a quartzot, sőt a topázit is meg lehetett karczolni.

* Mesterséges elatztatás a természetben. A köfali darázs tojásait rendszeren korszó-alaku fészke talajára rakja, de mivel a fiatal darázsok csak akkor nőnek föl, ha az őregek már elpusztultak, előre gondoskodik élelmükéről, oly módon, hogy rovarokat gyűjt össze a fészkekbe s azokat idegbénító szúrásával tetszalott állapotba hozza. A rovarok nem mozoghatnak, de életben maradnak s így a fiatal darázsok alkalmas eledelt találnak. Most komolyan foglalkoznak azzal a kérdéssel, nem lehetne-e e mérget ele-

POINTE PESCADE NÉGYKÉZLÁB CSÚSZVA KÖZELEDETT.

A MOKKADDEM VOLT SÁRKÁNY TÁRSA.

SÁNDOR MÁTYÁS.

világosság még nem is aludt volna ki. Csakugyan így is történt.

Pointe Pescade leboacsátkozott az ivezet oszlopán, végigment a szkifa ajtaja előtt, megkerülte az udvart és a tulsó sarkon ama szoba alá ért, a melyből Namirt kijönni látta.

Kinyitotta az ajtót, a mely nem volt kulccsal bezárva és a fénytelen tejüveggel borított arab lámpa világánál futólag körültekinthetett a szobában.

Néhány kárpit a falakon, itt-ott mór izlésben készült zsámolyok, a szobasarkokba felhalmozott párnák, a padló mozaikján kettős szőnyeg, egy alacsony asztal az estebéd maradványaival, az átelleni falon egy kerevet, gyapotszőnyeggel letakarva, ennyi volt, a mit Pointe Pescade első tekintetre meglátott.

Belépett és becsukta maga után az ajtót. Egy nő, a ki inkább csak szendergett, mint aludt a kereveten, félig le volt terítve egy burruszszal, a melyben az arabok rendszerint tetőtől talpig be szokták magukat burkolni.

A szendergő nő Sándor Száva volt. Pointe Pescade azonnal ráismert az ifjú leányra, a kit több ízben látott Raguzza utcáin. De mennyire megváltozott azóta! Halvány volt, mint abban a pillanatban, mikor menyegzői kocsija Báthory Péter gyászkeretével találkozott,

szeptember 15-éig vannak nyitva s minden tanuló kétszer — oda s visszamenet — használhatja ezeket.

* Erőszakos eljegyzés. Egy előkelő pétervári bankár régi bizalmas pénztárnoka egy nap megkérte főnöke leányának kezét. A bankár izgatottan utasította vissza a kérelmet s a pénztárnok látszólag nyugodtan dolgozott tovább irodájában. Másnap azonban a bankár levelet kapott tőle, melyben tudatja, hogy pénztárából 50,000 rubelt vett ki s most egy kályha előtt ül s ha egy óra alatt nem kap tegnapi kérésére igenlő választ, vagy a bankár őt elfogatni akarja, a pénzt a tűzbe dobja. A bankár tanácskozott leányával s az esküvő csakhamar megtörtént.

* Hivatalos asszony. Berlinben egy kisasszonytanítónt az Anguszta iskolában főtanítónővá neveztek ki s ez alkalommal a hivatalos irat így czímzetett neki: »An Frau Oberlehrerin Fräulein Jeanne Nithéne.« Ezóta a kisasszonyt, bár nem ment férjhez, hivatalosan mindig »asszony«-nak czimezik.

* Dr. Ribart asszony letelepedett nemrég Hnében, az anami udvarnál. Orvosi gyakorlata nagy volt s épen a király vak anyját kellett volna gyógyítani, midőn elhunyt. Halála nagy veszteség a francziákra, mivel azt hitték, hogy általa barátságosabb viszonyba jönnek az anami udvarral.

* Ötszázados jubileuma van ez évben a heringnek, mert 1386-ban találta ki Buckhold Vilmos bieroliet (hollandi) halász a hering beszózását. V. Károly császár, ki a heringet nagyon szerette, 1556-ban nővérvél, Mária magyar királynővel sze-

gendő mennyiségben összegyűjteni, o ly czézből, hogy nagyobb állatokat is lehessen tetszalott állapotba hozni.

* A levelezés Amerikával a múlt században igen költséges lehetett. A berlini posta-muzeumban van egy 1789-ben Mecklenburgban elhunyt némethez intézett levélboríték, mely Filadelfiából Londonon, Brüsszelen, Amsterdamon s Hamburgon át jött s mivel bérmentetlen volt, az átvevőnek a jegyzékek szerint 5 tallért s 15 shillinget, azaz közel 10 forintot kellett fizetnie.

* A pezsgőborból Franciaország fő champagne-készítő vidékéről a múlt évben a Parkington-czég számítása szerint 17 1/2 millió palackot árusítottak el, mely összegből 2 1/2 milliónál többet maga Franciaország fogyasztott el. Jelenleg 83 1/2 millió palack van még készletben (a legnagyobb készlet, a mennyire emlékeznek) s ezenkívül 325,602 hektoliter hordókban, ugy hogy körülbelül 131 millió palack van készben, mely mennyiség legalább hét évre előre elegendő.

* Vastermelő rovarok. Sjogreen svéd természetbúvár igen apró rovarokat fedezett föl Smaland tartomány erdeiben. Ez állatok egy Lakeoro nevű fonalat szőnek, melyben 60 rész vasoxyd van, ezenkívül mangán, chlor s phosphorsav. Ez állatok tanyája több esetben néhány száz lábnyi kiterjedésű s 8-20 hüvelyk vastag.

BUDAVÁR OSTROMA ÉS A TÖRTÉNELMI KIÁLLÍTÁS.

— Képeinkhez. —

Sok és nagybecsű, jó részt kiaknázatlan történelmi anyag az, mely a történelmi kiállítás metszetei, kéziratái és nyomtatványai gyűjteményében méltán izgatja nemcsak a tudós világ, de a nagy közönség kíváncsiságát is. A kiállítás rendkívüli látogatottsága arról tesz tanúságot, hogy a nemzet érdeklődése történelmi múltja iránt egészen ösztönzerű kegyelet kifolyása. Ez érdeklődés természetén meg szorosabb jelentést nyer maguknál a főváros lakosainál, kiket saját szülőhelyük otthonunk hajdani viszonyosságainak közelebbi megismerése is részletesebb foglalkozásra utal e nagy napok emlékeivel.

Buda ez időbeli állapotáról nem emlékeznek meg kimerítően a krónikák, de jellemző adatokat találunk bennök a török uralom viszonyaira. A Mátyás korabeli Budáról egész lelkesedve szölt egy német utazó, Angsburghoz hasonlítva azt. E korban Buda területe alig volt nagyobb a jelenleginél, de szomszédjában sűrűn értek egymást a falvak. Pest mintegy külvárosa volt, a Margitszigetet klastromok népesítették. A királyi vár csak egy ötödét foglalta el a várhegynék, s régibb korbéli goth és Mátyás által épített renaissance-stylu palotákkal díszlett, míg a várhegy másik felét vagyonos polgárok, főpapok és főurak házai foglalták el. Ezenkívül a budai hegyekben is a király és magánosok mulatóhelyekkel, a papok templomokkal és zárdákkal bírtak.

Mivé lett a budai királyi vár a török hódoltság idejében, arról csak a minap közöltük a Schwei-

ger Salamon egykorú leírását. Ugyanő már az ablakokat is befalazva látta, csak akkor nyílásokkal, melyeken egy ember feje kiferhethet. Csaknem száz év múlva, 1666-ban egy másik utazó, a Lipót császár által Konstantinápolyba követtségbe küldött Leslie ment át Budán, ki ilyen képet adott az elébe táruló szomorú látványról. »A bécsi kaputól a piacig vezető utcán csinos házak állottak egykor szorosan egymáshoz építve. Most össze-vissza vannak repedezve, roskadoznak s mind fedeleik, mind falaik nagyon rongáltak. Az ablakul szolgáló likakra üvegablak helyett papírost ragasztanak s ennek híjában szalmával töltik be. A város közepén áll Sz. György temploma, mely egy részben mecsétt változott, más részben fegyvertárrá. Legszebben csiszolt köből egy boltív állott, melybe egy vértanu van bevésvé, de feje kegyetlenül meg van rongálva, sőt az estelen düh nem kimélte az alatta levő

BUDA OSTROMA 1686-ban. (Hamer Kristóf egykorú metszete.) 1. Györgyváros, a Gellérthegy. 2. A kapu és a Frenk-halászi háza. 3. Szent Erőd. 4. Lőrinc-torony. 5. A főmeccse. 6. A posta lakása. 7. Az új nevezett feketeszem-torony (Karagöz kúpeze). 8. Szent János gátmá vágy Husson Passa Thiba. 9. A fővárosi kapu. 10. Földkapu. 11. A közelem mecséje. 12. A régi mecsé. 13. A Mustafá-gátmá. 14. Az új akme-mecsé. 15. Bécsikapu (Bécs kapu). 16. Budaörs. 17. Az ifjak kapuja vagy börtönpár (Orosz kapu). 18. A dímal kapu (Sü kapu). 19. A kis kapu (Sü kapu). 20. Egy kut. 21. Elmecsestráta (Humboldt). 22. A hajóhidak. 23. A víz torony. 24. A erzkormecse. (Máti egyeme). 25. Vízvezeték, melyen át a víz a bassz idelőjébe viteték. 26. Lőrinc-torony. 27. Achmet-mecse. 28. A vízmeccse. 29. A furdók mecsé. 30. A kemény (mezárók). 31. A pest aknacséze tek. 32. Pest város előcséze. 33. Az egytörök foglyok. 34. A császári mecsé. 35. A bajor válszó hajóhidjai. 36. A rondella (tűl). 37. A bajor várak. 38. A bajor válszó (mezárók). 39. A bajorok aknáit és rohamu. 40. A közelemi vonalok. 41. Előmeccse. 42. A császári utcsék. 43. A brandenburgi válszó. 44. A brandenburgi válszó. 45. A brandenburgi válszó. 46. A brandenburgi válszó. 47. A brandenburgi válszó. 48. A brandenburgi válszó. 49. A brandenburgi válszó. 50. A brandenburgi válszó. 51. A brandenburgi válszó. 52. A brandenburgi válszó. 53. A brandenburgi válszó. 54. A brandenburgi válszó. 55. A brandenburgi válszó. 56. A brandenburgi válszó. 57. A brandenburgi válszó. 58. A brandenburgi válszó. 59. A brandenburgi válszó. 60. A brandenburgi válszó. 61. A brandenburgi válszó. 62. A brandenburgi válszó. 63. A brandenburgi válszó. 64. A brandenburgi válszó. 65. A brandenburgi válszó. 66. A brandenburgi válszó. 67. A brandenburgi válszó. 68. A brandenburgi válszó. 69. A brandenburgi válszó. 70. A brandenburgi válszó. 71. A brandenburgi válszó. 72. A brandenburgi válszó. 73. A brandenburgi válszó. 74. A brandenburgi válszó. 75. A brandenburgi válszó. 76. A brandenburgi válszó. 77. A brandenburgi válszó. 78. A brandenburgi válszó. 79. A brandenburgi válszó. 80. A brandenburgi válszó. 81. A brandenburgi válszó. 82. A brandenburgi válszó. 83. A brandenburgi válszó. 84. A brandenburgi válszó. 85. A brandenburgi válszó. 86. A brandenburgi válszó. 87. A brandenburgi válszó. 88. A brandenburgi válszó. 89. A brandenburgi válszó. 90. A brandenburgi válszó. 91. A brandenburgi válszó. 92. A brandenburgi válszó. 93. A brandenburgi válszó. 94. A brandenburgi válszó. 95. A brandenburgi válszó. 96. A brandenburgi válszó. 97. A brandenburgi válszó. 98. A brandenburgi válszó. 99. A brandenburgi válszó. 100. A brandenburgi válszó.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szellinski György** csász. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

AZ IPARTÖRVÉNY MAGYARÁZATA.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium hivatalos adatainak felhasználásával

IRTA

Dr BALLAGI BÉLA.

Magában foglalja az 1884. XVII. törvények végrehajtása iránt kibocsájtott összes miniszteri rendeleteket, s elvi jelentőségű határozatokat.

Ara füzve 2 frt 50 kr.

E művet a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. miniszter úr f. évi 24954. számú rendeletével valamennyi ipartestületnek, kereskedelmi és iparkamarának megismerés végett ajánlotta, valamint felhívta az összes törvényhatóságokat is a szóban levő könyvnek terjesztésére.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szellinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

Az új közjegyzői törvény.

1886. ÉVI VII. TÖRVÉNYCZIKK.

Szenteltetett 1886. évi márczius hó 19-én, kihirdetett az országos törvénytárban 1886. évi márczius hó 23-án.

Kiegészítve az 1874. évi közjegyzői törvény érvényben hagyott §§-val és ellátva a közjegyzőségre vonatkozó curiai döntvényekkel és magyarázatokkal.

IRTA

Szokolay István,

jegyző.

Ara füzve 1 forint 20 krajczár osztr. ért.

Rendet, nemességet, címeket díszokleveleket, kitüntetések érdemeit és mindennemű kitüntetéseket, pontosan és tiktartás mellett, biztosan közzéteszem. Leveleket tovább szállít «N. D. 3495» alatt Haasenstein és Vogler hirdetői iroda Budapesten. 2909

**BITTNER-féle
Conifera-Sprit,**
a valódi fertőtlenítő és balsamos gyantás, belégzési szer a légző szervek bajainál.
Kapható a gyógyszerárakban, azonban világosan **Bittner-féle Conifera-Sprit** és **Bittner-féle szabadék. porlasztó** kérendő.

2015. Fő letét: **BUDAPESTEN,** Füzök József gyógyszerész, királyi utca 12.

A Franklin-Társulat magyar irod. intézet kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szellinski György** cs. kir. egyet. könyvtárosnál, Bécsben I., Stephansplatz Nr. 6.

NEMESSÉG

KÉZIKÖNYV NEMESI ÜGYEKBEN.

IRTA

MARCIÁNYI GYÖRGY LOVAG.

NEGY TÁBLÁVAL.

Ara füzve 1 forint 60 krajczár osztr. ért.

Tartalom: Előszó. — Bevezetés. — Ősi nemesség. — Katonai arisztokracia. A nemességről általában. — A magyar nemesség. — A mai magyar mánási intézmény mint apáról fiúra szálló örökös főnemesei rend. — A magyar nemesi indigenatus. — Ausztria örökös tartományainak nemesi inkolátusa, illetve indigenatusa. — A nemesi előjogok. — Alapítványképeség. — Ősi próbák, nemességi cimzapróbák. — Hiteles helyek. — A dedukció, azaz a törvényes származás bevezetése. — A nemesi levéltárak hiányossága és hanyag vezetése. — Udvari és nemesi méltóságok, melyek csak ősi próbák letétele által nyerhetők meg. — Udvarképeség. — A cs. kir. kamarási méltóság a nemes apródi rang és az udvarnál való megjelenhetés előjogának megszerzéséhez szükséges ősi próba (4 ábrával). — A souverain máltai (johannita) lovagrend (ábrával). — A magas német lovagrend. — A m. kir. Szent Istvánrend. — A cs. kir. csillagkeresztés hölgyrend, palota és udvarhölgyek. — A nemes hölgy-alapítványi intézetek. — A cs. kir. asztalnoki udvari méltóság. — Az arany-sarkantus rendje. — Az osztrák-magyar érdemelek. — Néhány külföldi nemes lovagrendről. — Címek és czimezések. — A lovagi cím Magyarországon.

A Franklin-társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható.

A CZIGÁNYOKRÓL ÉS A CZIGÁNY ZENÉRŐL MAGYARORSZÁGON.

IRTA

LISZT FERENCZ.

Ara füzve 2 frt.

CHOPIN.

LISZT FERENCZ UTÁN FRANCZIABÓL

GRÓF WASS OTILIA.

Ara füzve 1 frt 60 kr.

**A községi rendtartás
kézikönyve**

tartalmazza az 1886. évi XXI. XXII. és XXIII. törvények (a községi, törvényhatósági és fegyelmi törvények) hiteles szövegét, kiegészítve miniszteri és curiai döntvényekkel, utasításokkal; a községek hatáskörének, a községi előjárók, törvényhatósági tisztviselők, bizottságok teendőinek elősorolásával; — magyarázatokkal és iromány-példákkal.

IRTA

Szokolay István

jegyző.

Ara füzve 1 frt 80 kr.

500 aranyat fizetek annak

ki **DR. GREENSILL** salicyl-sav-kezelésének használata után — egy üveggel — még valaha fogfájást kapva hellele búzós leend. **Dr. Greensill** szépitője, mely a szájszél után landó, a fogakat fényes fehérré teszi. A szer ártalmatlansága bizonyított. Ára 40 kr. Kapható gyógyszerárakban, illatszerekkereskedésekben, s előkelő háztartásoknál, **DR. GREENSILL** BUDAPESTEN, Füzök József gyógyszerész, királyi utca 12. sz. **Neruda** Nándornál IV. ker., hatvani utca. **Liljányi** IV., kis hid-utca 8. sz. **Budán Kabakovits** Györgynél III. ker., keresk. II. ker. fő-utca 30.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szellinski György** csász. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

BUDAVÁRA VISSZAVÉTELE.

IRTA EGY SZEMTANU.

ANGOLBÓL FORDITOTTA, ELŐSZÓVAL ÉS JEGYZETEKSEL ELLÁTVA

DEÁK FARKAS.

Ara füzve 40 kr.

Postán bérmentve megküldve 45 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

35-İK SZÁM. 1886.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 29.

XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 telére — 6 *

Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: 1 egész évre 8 frt 1 telére — 4 *

Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: 1 egész évre 6 frt 1 telére — 3 *

Külföldi előfizetőknek a postailag megkötött viteldij is eszolandó

MARGARÉTA ZSÓFIA FŐHERCEGNŐ, a prágai Hradsinon levő nemes-hölgy-alapítványi intézet új apátnője.

AZ ŐSI NEMESSÉG ÖSSZES KIVÁLTSÁGOS INTÉZMÉNYEI KÖZÖTT ELSŐ SORBAN A MONARKHIÁKBAN LÉTEZŐ NEMESHÖLGY-ALAPÍTVÁNYI INTÉZETEK AZOK, A MELEK ELŐZMENEK MŰKÖDÉSÜNKÉL FOGVA A MI DEMOKRATA VILÁGUNKBAN IS MÉRŐK MARADNAK ROKONSZENVÜNKRE ÉS A KÖZTISZTELRE. AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETÉNEK ÉVKÖNYVEI ALIG MUTATHATNAK FEL A HUMANIZMUSRÓL, A FELEBARÁTI SZERETÉSRŐL FENYEBBEN TANUSKODÓ LAPOKAT AZOKNÁL, MELEK A NÉPEI BOLDOGÍTÁSÁRA TÖREKVŐ Mária Terézia királynő trónjáról kiráradó jótéteményekkel s a haladó korszellemnek tett engedményekkel vannak bejegyezve. Nem tekintve a királynő külpolitikai szereplésének sikereit, melyeknek hordereje messzire túlterjedt hazánk és Ausztria határain, az általa életbe léptetett állami és magán-intézmények egész sorozata is arra kényszeríti az utódokat, hogy kegyeletes tisztelettel hajoljanak meg ezen uralkodónó teremttő ereje előtt, ha mindazokat a részint *hasznosságuk*, részint *jótékonyaságuknál* fogva szükségeseknek mutatkozott intézményeket szemléljük, melyek meg ma is, egy század leforgása után, királyi kegyének és szive jóságának emlékei gyanánt hirdetik dicsőségét. A ma is fennálló hat nemes-hölgy-alapítványi intézet felét: a *prágait*, *innsbruckit* és *brünnit* Mária Terézia alapította meg*) és fundálta is — többnyire magánpénztárából vagy a korona-vagyonból — tetemes dotációkkal. A nemes-hölgy-alapítványi intézetek alapításának az a célja volt, hogy a haza és a trón szolgálatában kiváló érdemeket szerzett nemesi családok elárult vagy zavartalan nősarjainak rangjukhoz illő megélhetési módot, menedékhelyet és társadalmi állást nyújtsanak. De a királynő és tekintetben nemcsak a nemes-ségre terjesztette ki figyelmét és anyai gondját, hasonló indokokból még egy más oly hölgy-alapítványt is létesítvén *Hallban*, melybe érde-

*) A többi hármat később alapították.

mes katonatisztek leányai vétetnek föl akkor is, ha nem nemes származásúak.

A monarchiában levő hat nemes-hölgy-alapítványi intézet, nevezetesen a bécsi (savoyai), innsbrucki, Brünni mária-schulii), a «három szent angyal»-ról nevezett prágai, a gráci és a prágai Hradsinon levő közt ez utóbbi a legelőbbkel és legzav-

várban lakik, mely az alapítványi intézettel folyósóval van összekötve. A legelső apátnő *Mária Anna* főhercegnő, Mária Terézia leánya volt (1755—1789). Utána következtek: *Mária Anna* főhercegnő, Lipót császár leánya (1791—1809); *Mária Terézia* főhercegnő, Károly főherceg leánya (1836-ban kinevezetvén, még ugyanab-

ban az évben kilépett, nőül menvén II. Ferdinándhoz, mindkét Szicília királyához); *Hermina* főhercegnő, József nádor leánya (1839—1842); *Mária Karolina* főhercegnő (1844—1852, nőül ment Rainer főherceghez); *Mária Krisztina* főhercegnő, Károly Ferdinánd főherceg leánya, 1875—1879 (nőül menvén XII. Alfonzó spanyol királyhoz, kilépett); *Mária Antonia* főhercegnő, IV. Ferdinánd, Toskana nagyhercegnének leánya (1880—1883), meghalt Cannesban, Franciaországban. A három évig tartó provizórium után ő felsége május 23-ikán *Margaréta Zsófia*, Mária Annucciát, Terézia, Karolina, Lujza, Jozefa főhercegnőt, testvére: *Károly Lajos* főherceg 16 éves leányát nevezte ki a prágai Hradsinon levő cs. k. nemes-hölgy-alapítványi intézet *apátnőjévé*. Az ifjú főhercegnő 1870. május 13-án született az artstetteni várakban. Édes anyja *Mária Annucciát* főhercegnő, II. Ferdinánd, mindkét Szicília királyának leánya, kinek édes anyja, *Mária Terézia* főhercegnő annak idejében szintén a prágai nemes-hölgy-alapítványi intézet apátnője vala, s már gyöngygyermekkorától kezdve valóságos irányba terelte az ifjú *Margaréta Zsófia* főhercegnő nevelését, ki már évek óta rendkívüli hajlammal viseltetett az apáca-élet iránt. Egy évvel ezelőtt az a hír járta be a lapokat, hogy a fátyolt föveszi és egy női zárdába vonul vissza. A fiatal főhercegnő azokban a magas és legmagasabb körökben is, melyekben eddigi életpályája telt el és melyektől most alighanem örökre elbucszik, kiváló szellemi és tudományos műveltség, valamint szívzóság folytán szeretetteljes hódolat tárgya volt.

A hradsinai királyi várak s a vele tőzomszédos nemes-hölgy-alapítványi intézet falai közt nem egy magas születésű fiatal úrnó szive bá-

MARGARÉTA ZSÓFIA FŐHERCEGNŐ, A HRADSINI NEMESHÖLGY-ALAPÍTVÁNY ÚJ APÁTNŐJE.